

Oppstart av forvaltningsrevisjon

Mobbing i grunnskolen

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Bakgrunnen for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020*, vedtatt av kommunestyret i Alta den 25. oktober 2016 (sak 97/16). Det framgår av planen at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende mobbing i grunnskolen.

Av *Overordnet analyse 2017-2020*¹ for Alta kommune framgår følgende om dette fokusområdet:

«Elevs rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø framgår av opplæringsloven kapittel 9a. I følge oppl.l. § 9a-1 har alle elever «i (...) grunnskolar og vidaregåande skolar [har] rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.» Retten etter § 9a-1 er en individuell rettighet. Det avgjørende i vurderingen av om elevens rett er oppfylt, er virkningen miljøet har på den enkelte elevs helse, trivsel og læring. Når eleven har en rett til et godt skolemiljø, har skolen og skoleeier en tilsvarende plikt til å sikre at eleven får denne retten oppfylt. Det skal arbeides både systemrettet og individrettet for å nå dette målet, jf. oppl.l § 9a og § 13-10.

Alta kommune har utarbeidet dokumentet *Handlingsplan for et trygt og inkluderende skolemiljø*. Her framgår det at «systematisk arbeid med skolemiljø virker preventivt og motvirker mobbing og uønsket atferd i skolen.» Videre framgår det av handlingsplanen at «arbeid med skolemiljø er et utviklingsarbeid som forutsetter at man kartlegger sider ved skolen som kan bidra til at elever opplever seg marginaliserte, og ikke føler tilhørighet og tilknytning til skolen. Den kunnskapen som genereres gjennom slik kartlegging skal brukes til å bedre skolemiljøet.»

Handlingsplanen inneholder blant annet en årsplan for skolenes aktiviteter i forbindelse med oppl.l § 9 a, samt definisjoner knyttet til henholdsvis psykososiale forhold og fysiske forhold.

Av handlingsplanen framgår videre at skolene i Alta kommune har følgende hovedmålsetting:

«Skolen skal fremme helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygge sykdom og skade.

Elevene opplever et trygt og godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø.

¹ I forskrift om kontrollutvalg § 10 siste ledd er det slått fast at plan for forvaltningsrevisjon skal baseres på en overordnet analyse.

- *Alle elever har krav på å bli behandlet med respekt og omsorg – fritt for mobbing og annen krenkende adferd*
- *Elever, foresatte og skolens ansatte har et felles ansvar for å stoppe all form for krenkende adferd*
- *Det fysiske miljøet i skolen skal være i samsvar med de kravene i forskriften*
- *Alle elever har rett til en arbeidsplass som er tilpasset deres behov»*

Den årlige nasjonale elevundersøkelsen² viser at andelen elever i 7. klassetrinn i Alta kommune som har opplevd mobbing (2-3 ganger i måneden eller oftere) har hatt en liten nedgang, fra 1,3 % til 1,2 %, i perioden 2014-2016. For 10. klassetrinn har det vært en liten økning i samme periode, fra 1,3 % til 1,4 %.

Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (elevene), men er også vesentlig i et samfunnsperspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Det utføres statlig tilsyn på området (Fylkesmannen). Elvebakken skole i Alta kommune var gjenstand for slikt tilsyn i 2014. Tema for tilsynet var skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø, jf. opplæringsloven § 9a og kapittel 11. Det er ikke planlagt noe nytt statlig tilsyn (per mai 2016)».

Forslag til problemstillinger:

Formålet med prosjektet vil være å undersøke hvordan skolene i Alta kommune arbeider med å bekjempe mobbing med utgangspunkt i elevenes rett til et godt psykososialt arbeidsmiljø, jf. opplæringsloven kapittel 9a. I dette ligger det å undersøke hvordan skolene arbeider for å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing.

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstilling for undersøkelsen:

Hvordan arbeider skolene i Alta kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet.

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil i all hovedsak utledes fra følgende kilder:

- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998 nr. 61
- Forskrift til opplæringslova av 23. juni 2006 nr. 724
- Utdanningsdirektoratet (2010) *Retten til et godt psykososialt miljø* (Rundskriv Udir-2-2010)
- Alta kommune (2015) *Handlingsplan for et trygt og inkluderende skolemiljø*

² <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersoekelsen/alta-kommune-2012?enhetsid=2012&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=0&utdanningstype=--&diagramtype=1&skoletypemenuid=0&sammenstilling=1&trinn=10&periode=2015-2016&orgAggr=A&indikator=1993&fordeling=2&artikkelvisning=False&diagraminstansid=31>

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen ha oppstart i løpet av høsthalvåret 2017. Datainnsamlingen vil i all hovedsak skje ved hjelp av intervju, dokumentanalyse og bruk av tallmateriale.³ Resultatet av undersøkelsen (utkast til rapport) vil bli sendt på verifisering til informantene. Deretter vil rapporten sendes på høring til rådmannen, og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Avgrensning:

Av praktiske og ressursmessige årsaker vil det være nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Revisjonen vil ikke undersøke alle grunnskolene i kommunen, men foreta et utvalg for nærmere undersøkelser. Undersøkelsen vil være på et systemnivå, og vi vil derfor ikke gå inn i enkeltsaker. Revisjonens undersøkelse vil ikke ta for seg årsaker til mobbing.

Forslag til vedtak:

- 1) Kontrollutvalget vedtar følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonsprosjektet
Mobbing i grunnskolen:

Hvordan arbeider skolene i Alta kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

- 2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggspørsmål i tilknytning til den nevnte hovedproblemstillingen.

³ Tallmaterialet vil i all hovedsak bli hentet fra Elevundersøkelsen og Skoleporten.no.